

beantwoording schriftelijke vragen

Fractie van Groen Links

Bezoekadres

Huis van de Stad, Burgemeester Jamesplein 1

Postadres

Postbus 1086, 2800 BB Gouda

afdeling

Bestuurs- en

managementondersteuning

contactpersoon

V. Kuipers

onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen inzake herdenking 80 jaar vrijheid
en (im)materieel erfgoed

uw kenmerk

-

gouda

4 november 2024

dossiernummer

8748

Geachte fractie,

Op 14 oktober 2024 heeft u schriftelijke vragen gesteld over het onderwerp: Herdenking 80 jaar vrijheid en (im)materieel erfgoed. Onderstaand de beantwoording van uw vragen.

- 1. In de aanloop naar Ketikoti is in de commissie besproken dat beleid ten aanzien van monumenten geactualiseerd moet worden. Tijdens de viering van Ketikoti heeft de burgemeester toegezegd dat het beleid ten aanzien van omstreden koloniale monumenten herzien wordt. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de actualisering en herziening? Wordt hierbij ook beleid ten aanzien van immaterieel erfgoed gewijzigd dan wel opgesteld?**

Opbrengst van de gesprekken eerder dit jaar is dat het slavernijverleden een zichtbare plaats zou moeten hebben in 'het verhaal van Gouda'. Dit geldt ook voor de openbare ruimte en voor monumenten.

In het bijzonder ten aanzien van het Houtmansplantsoen en het daar aanwezige kunstwerk alsmede de plaquette op het stadhuis met namen van de gevallen in Nederlands-Indië leeft sterk de wens tot contextualisatie. Het weghalen van monumenten of het wijzigen van straatnamen, wordt door een (grote) meerderheid niet als de gewenste richting gezien.

De gemeente is om die reden voornemens om in samenspraak met (eerdergenoemde) partijen en organisaties te onderzoeken hoe met name ten aanzien van de genoemde plaatsen contextualisatie kan plaatsvinden. Dit vormt onderdeel van het integrale plan van aanpak. (Zie vraag 2 voor de stand van zaken m.b.t. het plan van aanpak).

Met betrekking tot immaterieel erfgoedbeleid. In onze huidige Erfgoedvisie 2013 is immaterieel erfgoed nog onderbelicht. Op dit moment worden er gesprekken gevoerd met de regio-gemeenten in Midden-Holland en Groene Hart voor samenwerking op het thema oude ambachten en erfgoedgemeenschappen. Bij oude ambachten ligt de focus op onderwerpen als de productie van kaas, kleipijpen en de binnenvaartcultuur als immaterieel erfgoed. In nieuw erfgoedbeleid (2025-2026) zal er naar verwachting meer aandacht komen voor immaterieel erfgoed, onder andere vanwege Verdrag van Faro.

2. Wat is de stand van zaken van het integraal plan van aanpak dat aangekondigd werd in raadsmemo 916 van 1 juli 2024?

Conform de in het raadsmemo van 1 juli geschetste planning, is in het vierde kwartaal van dit jaar een aanvang gemaakt met het integraal plan van aanpak. Het plan zal t.z.t. voor agendering worden aangeboden aan de raad. Naar verwachting is dit eind Q1 2025.

3. Het verkennend onderzoek naar het koloniaal en slavernijverleden dat begin 2024 is gepubliceerd, geeft adviezen voor vervolgonderzoek. De burgemeester heeft tijdens de Ketikotiviering aangegeven dat hij belang hecht aan verder onderzoek. Is het college van plan om opdracht te geven voor het vervolgonderzoek naar het koloniaal en slavernijverleden?

De gemeente moedigt het doen van verder onderzoek aan, maar is niet voornemens zelf opdracht te geven voor vervolgonderzoek naar het koloniaal en slavernijverleden.

4. Het herdenkingsjaar 80 jaar vrijheid is begonnen. Aangenomen wordt dat de 4 en 5 mei herdenking in 2025 ook in Gouda in het teken zal staan van 80 jaar vrijheid. In welke mate wordt bij die viering en herdenking aandacht besteed aan de viering van 80 jaar vrijheid van de Republiek Indonesia?

Op 4 mei herdenken we de Tweede Wereldoorlog die 80 jaar geleden eindigde en alle Nederlandse oorlogsslachtoffers die sinds die tijd zijn omgekomen.

Het vieren van de vrijheid en dat deze niet vanzelfsprekend is, wordt door het bestuur van stichting 4 en 5 mei Gouda vormgegeven in samenwerking met de gemeente en diverse organisaties en instellingen en initiatiefnemers. Aandacht voor het "belang van vrijheid in het algemeen" sluit aan op de invulling die het lokale 4-5 mei comité beoogt voor de viering van 5 mei 2025. Het (voorlopige) motto is: "geef vrijheid door".

Er wordt logischerwijs aandacht aan de bevrijding van Nederland gegeven, maar er is ook ruimte voor andere invullingen van het vieren van vrijheid.

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei legt de nadruk op een vijftal momenten de vrijheid te vieren, waarbij 15 augustus is aangewezen als moment om stil te staan bij het einde van de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden en het herdenken van alle slachtoffers van de oorlog tegen Japan en de Japanse bezetting van toenmalig Nederlands-Indië.

De mate waarin bij de viering en herdenking naar aanleiding van 80 jaar vrijheid aandacht besteed wordt aan de viering van 80 jaar vrijheid van de Republiek Indonesia is afhankelijk van de inbreng uit de stad. Het staat iedereen vrij om hier aandacht aan te besteden en aan het landelijke herdenkingsmoment deel te nemen op 15 augustus. De gemeente Gouda organiseert geen separate activiteiten.

Het bestuur van de stichting 4 en 5 mei Gouda, staat open voor suggesties van groeperingen uit de stad, wanneer diverse betrokkenen zelf voor de inhoud en uitvoering zorgen.

Ook Gouda Inclusief faciliteert een reeks aan evenementen en inbreng in het teken van 80 jaar vrijheid.

5. Wat is de visie van de portefeuillehouder op de koloniale gedenksteen die op de plek hangt waar volgend jaar 80 jaar vrijheid gevierd zal worden?

Zoals bij de beantwoording van vraag 4 aangegeven: In het memo 'passende erkenning slavernijverleden' staat dat uit de gesprekken naar voren is gekomen dat het slavernijverleden een zichtbare plaats zou moeten hebben in 'het verhaal van Gouda'. Dit geldt ook voor de openbare ruimte. In het bijzonder ten aanzien van het Houtmansplantsoen en het daar aanwezige kunstwerk, en ook de plaque op het stadhuis met namen van de gevallen soldaten in Nederlands-Indië leeft sterk de wens tot contextualisatie.

De wijze waarop die contextualisatie vorm krijgt en het tijdspad, maakt onderdeel uit van het integraal plan van aanpak dat naar verwachting rond Q1-2025 gereed is.

De gedenksteen is de plek waar Gouda samenkomt t.g.v. dodenherdenking op 4 mei.

De plaque in kwestie benadrukt met name het herdenken van de gevallen Nederlandse soldaten in het toenmalig Nederlands-Indië. De bredere context en kennis van nu schuurt met dit gedenksteen,

maar is een herinnering aan hen die in opdracht van de toenmalige regering hun plicht deden. Het contextualiseren van deze gedenksteen met aanvullende informatie is een mogelijke oplossing om bij deze gevoeligheid stil te staan, zonder afbreuk te doen aan de dodenherdenking zelf.

Wij vertrouwen erop u met deze antwoorden voldoende te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs R.C. Bakker

mr drs P. Verhoeve

Geschatte ambtelijke capaciteit: 7 uur.